

130. SOHBET

Dört Halife'den Nasihatler - 1

Bu dersimizde dört büyük sahabeden bazı nasihatlere yer vereceğiz. İnşallah bu nasihatler geçmiş de Müslümanlara fayda verdiği gibi, bugün biz Müslümanlara da fayda verir. Bu dört büyük sahabe;

1. Hz. Ebu Bekir,
2. Hz. Ömer,
3. Hz. Osman ve
4. Hz. Ali efendilerimiz ki, bunlar **“Cihar Yar-i Güzin=Dört Seçilmiş Dost”** diye isimlendirilirler.

HZ. EBU BEKİR (R.A) EFENDİMİZDEN NASİHATLER:

Hz. Ebu Bekr, Hz. Ömer'e buyurdu ki:

1. Vasiyetimi tutarsan, ölüm gelince, senin için ondan daha sevimli bir şey olmaz. Eğer onu tutmazsan, elbette mani olamayacağın ölüm gelince senin nazarında ondan daha çirkin bir şey olmaz. Allah'ın senin üzerinde gece yapman gereken bir hakkı vardır ki, onu gündüz kabul etmez. Gündüzün bir hakkı vardır, ki onu da gece kabul etmez. Üzerine farz olan ibadetleri eda etmeden hiçbir nafile ibadetin kabul olmaz.
2. Ey Hattaboğlu Ömer, geride bıraktıklarına bakarak seni yerime geçirdim. Rasûlullah'la çok arkadaşlık ettik. O bizi daima kendisine, ehlimizi de ehline tercih ederdi. O derece ki, onun bize verdiklerinden artanları biz tekrar onun ehline hediye ederdik. Sen de bana arkadaşlık ettin. Benim daima benden öncekilerin izini, Resûlullah'ın yolunu takip ettiğimi gördün. Ben asla hak yoldan sapmadım.
3. Ey Ömer senin kaçınmanı istediğim şeylerin ilki, nefsinin arzularına uymamandır. Çünkü her nefsin şehvi arzuları vardır. Onu yerine getirdiğin vakit daha başkalarını istemekte ısrar ve inat eder. Şu karınları şişmiş, gözleri dünyaya tamah etmiş, her birinin sevdiklerini kendisi için sevmiş olan kimselere karşı dikkatli olmanı, onları korkutmanı, kendinin de korkmanı istiyorum. Bil, ki sen Allahtan korktuğun müddetçe onlar da senden korkarlar. Sen doğru olduğun müddetçe onlar da senin yolunda doğruluğa devam ederler. Vasiyetim budur.

Hz. Ebu Bekr (r.a) bir başka nasihatinde şöyle buyurdu:

1. Allahtan korkmanızı, korku ile ümidi birleştirmenizi tavsiye ederim. Çünkü Allahu Teâlâ Hz. Zekeriya ve ehli beytini överek buyuruyor ki:

إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَنَا رَغَبًا وَرَهَبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ

“Onlar, hayırlara koşarlar, korku ile ümit arasında bize dua ederler ve ancak bize boyun eğerdiler.”¹

Hiz. Ebu Bekr (r.a) bir hutbesinde ise şöyle buyurdu:

Ey îmân edenler! Size her işte, her durumda Allahü teâlâdan korkmanızı nasîhat ederim. Hoşunuza giden işler kadar, size zor gelen durumlarda da hakîkate sarılın. Şunu bilin ki, doğru söz dışında hiçbir kelâm hayır ve yarar getirmez. Yalan söyleyen, yaradılış hikmetini saptırmış, bunu yapan ise, helak olmuştur. Ey insanlar! Büyüklemeden sakının. Topraktan yaratılıp, yine toprağa dönecek olan bir varlığın kibirlenmesi de, ne demek oluyor? Bugün var, yarın yok olan bir varlığın kendini beğenmesi ne kadar anlamsız!..

Ey insanlar! Çalışın ve nefislerinizi, içinde yer alacakları ölüm ötesi için hazırlayın. Önünüzde çözümü zorlaşan şeyleri Allah'ın ilmine havale edin. Öbür âleme geçmeden önce bir şey hazırlayın ki, oraya vardığınızda karşınıza çıksın. Çünkü Allahü teâlâ, “Mahşer gününde herkes, dünyâda hayır ve kötülük olarak yaptığı her şeyi hazır bulacak ve isteyecek ki, kötülüklerle arasında uzak bir mesafe bulunsun. Allah size kendinden korkmanızı emreder. Allah kullarını çok esirgeyicidir.” (Âl-i İmrân-30).

O halde, Allah'tan korkun, O'nun emir ve yasaklarına iyice kulak verin. Sizden önce gelip geçenlerden de ibret alın. Ve unutmayın ki, Rabbinizin huzûruna mutlaka çıkarılacak ve küçük-büyük bütün davranışlarınızın karşılığını bulacaksınız. Bununla beraber Allah dilediğini bağışlayabilir. O bağışlayıcı ve affedicidir.

Kendinizi iyi tanıyın, sadece kendi noksanlarınızla meşgûl olun. Yardım istenilecek tek kudret sahibi Allahü teâlâdır. O'nun dışında hiçbir güç, ne yapabilir, ne bozabilir.

HZ. ÖMER (R.A) EFENDİMİZDEN NASİHATLER:

1. Sana kötülük yapan kimseyi ona iyilik yaparak cezalandır.
2. Hakikati anlayana kadar din kardeşinin davranış ve sözünü iyiye yor. Mümkün oldukça kötüye yorma.
3. Kendini töhmet altında bırakacak işlere bulaşan; kendisi hakkında kötü düşünenleri kınamasın.
4. Sırrını gizleyen muradına erer.
5. Sadık arkadaşlar edin, gölgelerinde yaşarsın. Çünkü sadık dostlar, huzurlu anlarda süs, sıkıntılı demlerde silahtır. Kötülüklerini öğrenmek düşüncesiyle de olsa fâcirlerle (günahkârlarla) arkadaş olma. Düşmanlarından uzak dur. Güvenmediğin dostlarından sakın. Güvenilir kimse de Allah'tan korkandır.

¹ Enbiya, 21:90

6. Seni ölüme götürse de doğruluktan ayrıлма. Seni ilgilendirmeyen işe karışma. Henüz vuku bulmamış şeylerden sorma.
7. İhtiyacını, onu gidermeni istemeyenlere iletme. Yalan yere yemini hafife alma, Allah seni helâk eder.
8. Taat ânında kendini zavallı gör. Günah işlemek istersen sonunu düşün. Herhangi bir işinde, Allah'tan korkanlarla istişare et. Zira Allah cc

إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ

“Allah'tan, kulları arasında yalnız âlimler korkar,” Şüphesiz Allah, daima üstündür, çok bağışlayandır.”² buyurur.

1. Bir kardeşinizin yoldan çıktığını, günaha saplandığını gördüğünüzde onu doğru yola getirmeye, Allah'ın affına güvenmesini sağlamaya çalışınız. Tevbe nasip etmesi için Allah'a dua ediniz. Kendisine beddua ederek aleyhinde şeytana yardımcı olmayınız, dedi.” (ibn kesir, tefsir, iv, 76)
2. Yaralıyken kendisine: “–yerinize birini tâyin etseniz!” denildi.

O da: “–sizin mes'ûliyetinizi sağken üstlendiğim gibi vefat ettikten sonra da mı taşıyayım? Ben yaptığım halîfelik husûsunda bir mükâfât beklemiyorum. Bu vazîfe sebebiyle kazandığım sevaplarla vebâlin baş başa olmasını ne kadar isterim! Ne lehime ne de aleyhime! Yeter ki muâheze edilmeyeyim!” Şeklinde cevap verdi. (müslim, imâret, 11)

Hz. Ömer ile ilgili bir rivayet ile dersimize son verelim:

3. Hz. Ömer (r.a) şöyle anlatır: peygamber efendimiz'den umre yapmak için izin istedim. İzin verdi ve: “–bizi duadan unutma, sevgili kardeşim!” Buyurdu. Hz. Ömer sözlerine devamla diyor ki: “hz. Peygamber'in bu sözüne karşılık bana dünyayı verseler, o kadar sevinmezdim.” (ebû dâvûd, vitr 23/1498; tirmizî, daavât 109/3562; ibn mâce, menâsik 5) bir rivâyette rasûlullah (s.a.v): “–sevgili kardeşim, bizi de duana ortak et!” buyurmuştur. (ebû dâvûd, vitr 23; tirmizî, daavât 109/3562)

Bu hafta:

1. İlk Halife Hz Ebu Bekir' in kısaca hayatını okuyunuz
2. Mehmed Akif'in “Safahat” isimli eserinden “Kocakarı ile Ömer” adlı şiirini ailenizle okuyunuz.

² Fatır, 35:28